

HEBREOKUNAMAN CARTA

Kay cartapi qellqasqaman hinaqa kay cartaqa qellqasqa karqa judio runakuna kachkaspa Cristoman iñiqkunapaqmi. Paykunam runakunapa cheqnisqan kaspanku umachasqa karqaku Cristopi iñiyinkuta qepanchakuspa ñawpa iñiyinkuman hinaspa costumbrenkuman kutirikunankupaq. Chayraykum kay cartaqa qellqasqa karqa mana chaynata ruranankupaq.

Kay cartaqa pusaq parteman rakisqam kanman:

Punta kaq partem willakun tukuymantapas llalliqaqa Jesucristontakama Tayta Dios rimapayawasqanchikmanta (1:1-3).

Iskay kaq parteñataqmi willakun Jesusqa Diospa churin kachkaspanpas kasukuq kasqanmanta. Payqa Diosmanta willakuqkunamantapas hinaspa angelkunamantapas aswan hatunmi (1:4-2:18).

Kimsa kaq parteñataqmi willakun Jesucristoqa Moisesmantapas chaynataq Josueymantapas aswan hatunraq kasqanmanta (3:1-4:13).

Tawa kaq parteñataqmi willakun ñawpaq sacerdotekunapa jefemantapas Jesucristoqa aswan hatunraq kasqanmanta (4:14-7:28).

Pichqa kaq parteñataqmi willakun Jesucristontakama Tayta Diospa contrato rurasqanmanta (8:1-9:28).

Soqta kaq parteñataqmi willakun Jesucristopa wañusqallanwan huchakunaqa pampachasqa kasqanmanta (10:1-31).

Qanchis kaq parteñataqmi willakun ñawpaq Israel runakunapa iñiyinmanta, willakunataqmi Cristoman iñiqkunaqa wañunankukama iñiniyoq kanankumantapas (11-12).

Pusaq kaq parteñataqmi willakun imaynam Diosta agradanamanta hinaspa tukuykunapaq saludokunamanta (13).

Churintakama Diospa rimapayawasqanchikmanta

1 ¹Ñawpaq tiempokunapim achka kutita willakuqninkunawan imaymana formapi abuelonchikkunaman Dios rimapayarqa. ²Kay tukupay punchawkunapiña-taqmi Churinwanña rimapayawarqanchik. Paytam Dios churarqa tukuy imakunata heredananpaq. Paywantaqmi cielokunapi kaqkunatapas chaynataq kay pachapi kaqkunatapas ruraraq. ³Paymi Diospa rikchaynin kasqanrayku qawachiwanchik Diospa kanchariyninta. Paymi atiyinwan kamachispan tukuy imakunata takyachin. Payqa huchanchikkunata mayllaykuspanmi Diospa alleqlawninpi tiyaykurqa.

Diospa Churinga angelkunamantapas aswan munayniyoqraq kasqanmanta

⁴Diospa Churinga admirakuypaq sutita herenciapi chaskisqanraykum angelkunamantapas aswan munayniyoqraq. ⁵¿Mayqannin angeltataq Diosqa nirqa:

—Qanmi Churiy kanki, kunanmi ñoqa Taytayki kani —nispa?

Nirqataqmi:

—Ñoqam paypaq kasaq Taytan. Payñataqmi ñoqapaq kanqa Churiy —nispapas.

⁶Piwi Churinta kay pachaman kachamuspanmi nirqa:

—Diospa llapallan angelninkunaqa paytayá adorachunku —nispa.

⁷Angelkunamantañataqmi nin:

Diosqa angelninkunatam wayrata hina ruran,
serviqninkunatañataqmi ninapa rupariyninta hina ruran.

⁸Churinmantañataqmi nin:

Diosnilláy,
qamqa wiña-wiñaypaqmi gobiernanki.
Allin arregloman hinam gobiernanki.

⁹Qamqa allin kaqtam kuyarqanki.
Mana allin ruraytañataqmi cheqninki.
Chayraykum Diospas akllasurqanki.
Qampa Diosnikim akllasurqanki.
Wakinmantapas qam kaqtaraqmi
kusikuywan huntaykusurqanki.
Miski asnaq aceitewan tallichkaq hinam
kusikuywan huntaykusurqanki.

¹⁰Nirqataqmi:

Señor, qallariyninpim kay pachata cimientarqanki.
Cielokunatam atiynikiwan unancharqanki.

¹¹Chaykuna puchukaruptinpas
takyankim qamqa.
Lliwmi pacha hina mawkayarunqa.

¹²Pachata hinam patararunki qamqa.
Mudachichkaq hinam mudarachinki qamqa.
Qanmi ichaqa hina kaqla kanki.
Mana tukuq watayoqmi kanki.

¹³Diosqa manataqmi haykappas angelninkunataqa mayqannintapas nirqachu:

Enemigoykikunata vencenaykamayá
*alleqniypi tiyaykuy.
Enemigoykikunata saruchinaykamayá
alleqniypi tiyaykuy.

¹⁴Llapallan angelkunaqa Dios serviq espíritu kunam, paykunaqa salvakunanku-
paq kaqkunata servinankupaqmi kachamusqa kachkanku.

Jesustaqa manapunim qepanchakunachu

2 ¹Chayraykum uyarisqanchikkunataqa hatun yuyaywan kasukunanchik chaynapi
amapuni pantarunapaq. ²Angelkunawan Diospa willachimusqanqa ancha-an-

cha valorniyuqmi karqa, chayraykum huchallikuspa mana kasukuq runakunatapas Diosqa derechonpi castigarqa. ³Chaynaqa ñoqanchikpas ¿imaynataq lluptichwanchik salvawananchikpaq Diospa hatu-hatun willakuyninta yanqapaq hapispaqa? Chay salvacionmantaqa Señormi puntata willakurqa hinaptinmi uyariqninkunapas cheqap kasqanpaq segurawarqanchik. ⁴Diospas segurawarqanchikmi atiyinwan hinaspa tukuy rikchaq admirakuypaq *milagrokunawan. Segurawanchiktaqmi munasqanman hina tukuy kay pachapi iñiqkunaman Chuya Espiritunta qowasqanchikwanpas.

Salvaqninchikpa runayarusqanmanta

⁵Nisqaypi hinapas kay pacha mosoqyachisqa kaptinqa manam angelkunawan-chu gobiernachinqa, ⁶chayraykum Bibliapi huk kaqnin kaynata nirqa:

¿Piraqtaq runaqa paymantaraq piensanaykipaq?

¿Pitaqsi mirayninpas paykunata yuyanaykipaq?

⁷Runataqa ruraraqanki

angelkunamantapas tumpaniraq menostamriki.

Coronawan churaq hinam

paytaqa respetana runataraq ruraykullanki.

Coronawan churaq hinam

paytaqa ancha reqsisqallataña ruraykullanki.

Rurasqaykikunapim payta gobiernaykachirqanki.

⁸Tukuylla imapapas hawanpimya churaykurqanki.

Chaynata ruraspanmi mana imatapas puchuspan tukuy imata Dios paywan vencerachirqa. Chaywanpas tukuy ima vencerachisqantaqa manaraqmi rikunchikraqchu. ⁹Jesustam ichaqa rikunchik, paytaqa angelkunamantapas tumpa menospaqraqmi Dios ruraturqa, ñakarispas wañusqanraykum paytaqa coronasqata hinaña hinaspa kanchariyan hatunchasqataña qawachkanchik. Runakunata Dios favoreceptinmi Jesusqa llapallanpa rantinpi wañurqa.

¹⁰Diosmi tukuy imataqa unancharqa, hina paytaqmi chaykunamantaqa nanachikunpas. Paymi hanaq pachaman achkaq churinkunata pusayta munarqa. Chay churinkuna salvaqtam ñakarispas mana imapapas pisisqanta ruraturqa. ¹¹Dios-llapaqña runakunata sapaqchaq Jesuspas chaynataq sapaqchasqan runakunapas Dios Taytallamantam. Chayraykum Jesuspas mana penqakunchu sapaqchasqan-kunataqa wawqenwan sutichayta. ¹²Salmos libropim nichkan:

Qamllamantam wawqeykunaman

ñoqallayqariki willakullasqapas.

Qamllatañam alabllasqa

ñoqallayqariki huñunakuypipas.

¹³Huklawpipas nichkanmi:

—Ñoqaqa Diospim confiakuni —nispas.

Huklawpipas nichkantaqmi:

—Ñoqaqa Diospa qowasqan churiykunapiwanmi kachkani —nispas.

¹⁴Tayta-mamanchikpa churinkuna kaspanchikmi aychanmantawan yawarninmanta kanchik. Jesuspas ñoqanchik hina cuerpoyoqmi karqa, chaynaqa karqa wañuyta reqsispan wañuyti munaychakuq diablota chinkachinanpaqmi. ¹⁵Chayraykum Jesusqa wañuy manchakuqkunatapas libran, paykunaqa tukuy tiempom wañuyta sirvienten hina kawsallarqaku. ¹⁶Cheqaptapunipas payqa manam angelkunata yanapananpaqchu hamurqa aswanqa Abrahampa mirayninkunata yanapananpaqmi. ¹⁷Chayraykum wawqenkunaman tukuy imapi rikchakurqa chaynapi llakipayakuq hinaspa confiakunapaq kasqanrayku Diospa qayllanpi *sacerdotekunapa jefen kananpaq hinaspa runakunapa huchanmanta wañuspan Diospa piñakuyninta amachananpaq. ¹⁸Payqa Tentasqa kaspanmi ñakarirqa, chayraykum tentasqakunatapas atin yanapayta.

Moisesmantapas Jesusqa aswan munayniyoq kasqanmanta

3 ¹Wawqe-panillaykuna, qamkunaqa kachkankichik Diospaq rakisqam chaynataq hanaq pachapi huñunasqa kanaykichikpaq qayasqam chaynaqa Diospa kachamusqan *sacerdotekunapa jefen chaskisqanchik Jesucristopiyá yuyaymanaychik. ²Payqa confianza runam karqa churaqnin Diospa kamachisqanta cumplispa, payqa cumplirqa Diospa enteron wasinpi Moisespa rurasqanta hinam. ³Wasimantaqa ruraqninmi aswan reqsisqa, chaynam Jesuspas Moisesmantaqa aswan reqsisqa. ⁴Wasiqa runapa rurasqallanmi, Diosmi ichaqa tukuy imata ruraraq. ⁵Diospa wasinpim Moisesqa confianza runa karqa, chaywanpas payqa servikuqllam karqa imapas Diospa nisqankunamanta willakunanpaq. ⁶Cristom ichaqa Churi kasqanrayku Diospa wasinpi munayniyoq karqa, chay wasi hinam ñoqanchikpas kanchik paypi hatun confianzawan kallpanchakuspaqa.

Runankunataqa Diospuni samachisqanmanta

⁷Chuya Espiritum nin:

Kunan tiempopi Diospa nisqanta uyarichkaspaqa,

⁸amayá sonqoykichikta rumiyachiychikchu piñachiwasqanku punchawpi hinaqa, chunniqpi pruebawaspanku rurasqankuta hinaqa.

⁹Chay chunniqvim ñawpa abueloykichikkuna rurasqaykunata rikurqaku.

Tawa chunka watapuni chaykunata rikuchkaspankupas piñachiwaspankum pruebawarqaku.

¹⁰Chayraykum chay runakunawan piñasqa karqani, chayraykum paykunata kaynata nirqani:

“Tukuy tiempo pantaq sonqokunam kankichik” nispa.

“Ñanniykunatapas mana reqsiqmi kankichik” nispa.

¹¹Chayraykum piñakuyniyti jurarqani:

“Samanankupaq qosqaymanmi mana yaykunqakuchu” nispa.

¹²Wawqe-panillaykuna, cuidakuychikyá, yanqañataq mayqannikichikpas mana iñiq kspa hinaspa mana allin sonqoyoq kspa kawsaq Diosmanta rakikurunman. ¹³Tiempo kachaptinraqqa sapa punchawyá kallpanchakuychik chaynapi mayqannikichiktapas hucha engañaptin sonqoykichik ama rumiyarunanpaq.

¹⁴Cristoman hukllawasqañam kachkankichik paypi iñisqanchik punchawpi hina mana iskayrayaspa wañunaykichikkama confiakuspaqa.

¹⁵Bibliam nin:

Kunan tiempopi Diospa nisqanta uyarispaykichikqa,
amayá sonqoykichikta rumiyachiychikchu
piñachiwaspanku punchawpi hinaqa.

¹⁶Diospa rimaspanta uyarichkaspankuqa ¿pikunataq payta piñachirqaku? Moisespa pusamusqan llapallan runakunam. ¹⁷¿Pikunapaqtaq Diosqa tawa chunka watapuni piñakururqa? Payqa piñakururqa contranpi huchallikuq chunniqpi wañuqkunapaqmi. ¹⁸¿Pikunamantaq jurarqa samanankupaq qosqanman mana yaykunankupaq? Payqa jurarqa mana kasuqninkunapa contranpim. ¹⁹Chaynaqa, mana confiakusqankuraykumá mana yaykuyta atirqakuchu.

4 ¹Diospa qosqan samakuyman yaykunanchikpaq promesan kachkaptinqa cuidakusunyá, yanqañataq mana yaykuchwanchu. ²Noqanchikmanpas paykunaman hinam salvakunanchikpaq allin noticia willawarqanchik. Paykunam ichaqa mana chaskirqaku uyarispankuta mana creesqankurayku. ³Creeqkunam ichaqa Diospa samay qosqanman yaykunchikña. Paymi nirqa:

Piñakuyniypim jurarqani:

“Samanankupaq qosqaymanqa manam yaykunqakuchu” nispa.

Chaywanpas kay pacha unanchasqanmantapunim Diospa rurasqankunaqa tukusqaña kachkan. ⁴Qanchis kaq punchawmantam Bibliapi nichkan:

—Diosmi qanchis kaq punchawpi tukuy ima rurasqanmanta samarqa —nispa.

⁵Huklawpipas nichkantaqmi kaynata:

—Samanankupaq qosqaymanmi mana yaykunqakuchu —nispa.

⁶Chaywanpas Diospa samay qosqanman yaykuqkunaqa kachkanraqmi. Salvakunankupaq allin noticia punta uyariqkunam mana creesqankurayku mana yaykurqakuchu. ⁷Unayña tiempokuna pasaruchkaptinpas Diosmi citarun “Kunan tiempopi” nispa. Davidwanmi nichirqa:

Kunan tiempopi Diospa nisqanta uyarichkaspaqa
amayá sonqoykichikta rumiyachiychikchu.

⁸Israel casta runakunaman Josuey samayta qoykuptinqa, manañachiki huk punchawmantaqa Diosqa rimanmanchu karqa. ⁹Chaynaqa Diospa runankunapaqqa kachkanraqmi *samana punchaw. ¹⁰Unanchasqankunata tukuruspanmi Diosqa rurasqankunamanta samarqa. Chaynam paypa qosqan samayman yaykuqpas rurayninkunamantaqa samarunña. ¹¹Chaynaqa Diospa qosqan samayman yaykuypiyá risunchik chaynapi ñawpa tiempopi mana kasukuqkuna hina mayqanpas amaña kanapaq.

¹²Diospa palabranqa kawsachkanmi hinaspapas atiyinoyqmi. Iskay lawnin filoyoq espadamantapas aswan kuchukuqraqmi. Runamanpas yaykun almankamaraqmi hinaspa espiritunkamaraqmi. Tullunpa piezankunatawan chilinankunata kuchuq hinaraqmi hinaspapas piensasqankunatawan munapayasqankunata reqsichiqmi. ¹³Diospa tukuy ima unanchasqankunaqa manam pakasqachu kachkan. Tukuy chaykunaqa sutillam kachkan Diospa qayllanpi, paymanmi cuentata qosunchik.

Jesucristoqa sacerdotekunapa jefen kasqanmanta

¹⁴Diospa Churin Jesusqa *sacerdotekunapa jefenmi kapuwachkanchik, payqariki hanaq pachamanmi yaykurqa. Chaynaqa inñisqanchikpiyá takyasunchik. ¹⁵*Sacerdotekunapa jefen kapuwaqninchik Jesusqa huchaman urmaqla kayninchikmanta llakipayakuqmi. Paypas ñoqanchik hina tukuyipi tentasqam karqa ichaqa manam huchallikurqachu. ¹⁶Chaynaqa confianzawanyá favoreceqninchik Diosman asuykusunchik chaynapi necesitasqanchik tiempokunapi llakipayawaspanchik favorecewananchikpaq.

5 ¹Runakunamanta akllasqa llapallan *sacerdotekunapa jefenkunaqa runakunapa rantinpi Diosman asuykunankupaq churasqam kachkanku, chayraykum paykunaqa runakunapa huchanmanta Diosman ofrendakunata presentanku hinaspan animalkunatapas wañuchispa paypaq kañanku. ²Sacerdoteqa huchaman urmaqlam, chayraykum payqa manaraq entiendeq hinaspa pantaypi kaq runamasinkunamantapas llakipayarikunman. ³Huchallikuq kasqanraykum payqa kikinmantawan runakunapa huchanmanta animalkunata wañuchispan Diospaq kañanan.

⁴Kikillanmantaqa manam pipas *sacerdotekunapa jefenqa kanmanchu, kaspapaqanman Aaron hina Diospa qayasqan kaqkunallam. ⁵Cristopas manam kikillanchu *sacerdotekunapa jefen kananpaq churakururqa aswanqa Diosmi nirqa:

Qanmi Churiy kanki,
kunanmi ñoqa Taytayki kani.

⁶Huklawpipas nichkanmi kaynata:

Qamqa wiñaypaq *sacerdotem kanki.
Qamqa Melquisedecman rikchakuqmi kanki.

⁷Cristoqa kay pachapi kawsaspanmi qaparispan hinaspa waqaspan ruegakuyllawanña wañuyamanta libray atiq Diosta mañakurqa chaymi Diosqa payman sonqo kasqanrayku uyariykurqa. ⁸Diospa Churin kachkaspapas ñakariskankunawanmi kasukuyta yacharqa. ⁹Chaykunawan qespichisqa karuspanmi kasuqnin llapallan runakunapaq wiñaypaq salvaqnin rikurirun. ¹⁰Diosñataqmi Melquisedecman rikchakuq *sacerdotekunapa jefen kananpaqña churarun.

Jesustaqa ama qepanchakunamanta

¹¹Kay nisqaymantaqa achkaraqmi yachachinaypaq kachkan aswanqa qamkunaqa sasa entiendeqmi kankichik. ¹²Qamkunaqa unayña inñisqaykichikraykum hukkunamanpas yachachinaykichikña aswanqa qallariyninpi Diospa palabranmanta facil kaqkunalla uyariytam yapamanta munachkankichik. Qamkunaqa wawakuna hinam lechellamantaraq kachkankichik, manaraqmi mikuyta atinkichikchu yuyayniyoq runakunapa mikanunataq. ¹³Lechellawanraq kawsaqkunaqa manaraqmi entiendenmanchu allin uraykunamanta yachachikuykunataqa. ¹⁴Mikuyqa yuyayniyoqkunapaqmi, paykunaqa entiendeqña kaspankum allin kaqtapas hinaspa mana allin kaqtapas reqsinku.

6 ¹Chaynaqa Cristomanta facilla yachachikuykunaman amaña kuti-kutirispayá yuyayniyoqña kasunchik. Yapatawanqa amañayá facil kaqkunamantaqa rimasunchikchu. Amañayá rimasunchu huchapi wañusqa hina kasqanchikmanta wana-

kuymantapas nitaq Diosman iñiyantapas ²nitaq bautismomantapas nitaq iñiqkunapa hawanman makikuna churaymantapas nitaq wañuqkuna kawsarimunantapas chaynataq wiñaypaq castigomantapas. ³Dios munaptinga yuyayniyoqñam kasunchik.

⁴Huk kutinpi kancharisqa kaspanku Diospa hanaq pachamanta qomusqanta malliqkunataqa otaq Chuya Espiritu chaskiqkunataqa ⁵hinaspa Diospa allin palabramantawan hamuq punchawkunapi admirakuypaq kaqkunamanta yachaqkunataqa ⁶Diosmanta karunchakuruptinkuqa mosoqmantaqa manañam pipas atinmanchu huchanmanta wanachiyta. Paykunaqa Diospa Churintam yapamanta chakataspanku penqayman churachkanku. ⁷Paraypaq-paraptinga allpam allinta cosechata qon tarpunpaq, chay allpaqa Diospa favorecesqanmi. ⁸Kichkakunatawan cardoskunallata wiñachiq allpam ichaqa mana valeq, chayna allpaqa ñakasqa kaspanmi kañasqa kanqa.

Kallpanchaqinichik palabrakuna

⁹Kuyasqallaykuna, chaynakunata rimachkasppapas ñoqaykuqa manam iskayraya-nikuchu salvakunaykichikpaq allin kaqkunaqa qamkunapi kasqanmanta. ¹⁰Diosqa justom. Payqa llamkasqaykichiktaqa manam qonqanqachu, manataqmi qonqanqachu pay kuyasqaykichiktapas. Payta kuyaspan Cristopi wawqe-panikunatapas servirqan-kichik, arí, chaynatamá kunanpas servichkankichik. ¹¹Aswanqa munachkanikum kawsanaykichikkamaqa sapaqama kallpanchakunaykichikta chaynapi suyasqayki-chikta chaskinaykichikpaq. ¹²Amayá qellaqa kaychikchu, aswanqa iñiywan hinaspa pacienciawanyá Diospa prometespanqa chaskiqkunapa rurasqanta ruraychik.

¹³Abrahamman Dios prometespanqa kikinmanta aswan munayniyoq mana pipas kaptinmi kikinpa sutinpi jurarqa. ¹⁴Paymi nirqa:

—Anchallataña bendecispaymi nana-nanaqman mirachisqayki —nispa.

¹⁵Chaynapim Abrahamqa pacienciawan suyaspan Diospa prometesqanta hayparqa. ¹⁶Runakuna juraspaqa paykunamanta aswan munayniyoqpa sutinpi juranku prome-tekusqankuta garantizanankupaq hinaspa contranpi kaqkunata upallachinankupaq. ¹⁷Chaynapunim Diospas tanteasqanmantaqa qepamanqa mana kutinmanchu. Chay-raykum prometesqankunata herenciata hina chaskiqkunaman astawan yachachiyta munaspan kikin jurarqa. ¹⁸Mana llullakuq Diosmá jurarqa prometekusqanrayku hinaspa juramentasqanrayku, chaykunaqa iskayninmi mana imaraykupas cambiakunmanchu. Chayna juramentowanmá kallpanchawanchik. Wiñay castigomanta lluptiqkunaqa Diosmanta hamuq confianzamanmi hapipakunchik. ¹⁹Lamar qochapa patanpi bote watasqa hinam confianzanchikqa almanchikta takyachin. Templopi rakinaq telapa qepanpi imapas churasqa hinam confianzanchikqa Diospi churasqa kachkan. ²⁰Jesusmi hanaq pachaman yaykurqa ñoqanchikpaq ñanta kichachkaq hina, yaykurqaqa Melquisedecman rikchakuq *sacerdotekunapa jefenña wiñaypaq karuspanmi.

Melquisedecman rikchakuq sacerdotemanta

7 ¹Melquisedecqa Salem llaqtapi rey kaspanmi alto-altopi kaq Diospa *sacerdoten karqa. Reykunawan pelemusqanmanta Abraham kutimuptinmi taripaspan Diospa bendicionninta mañapurqa. ²Paymantaqmi Abrahampas pelemuspan llaqa qechumus-gankunamanta diezmarqa. Melquisedec ninanqa “allin arreglomanta hina gobiernaq” ninanmi. Salempi rey ninanñataqmi “hawkayachiq rey” ninan. ³Manam yachanchikchu pikunam Melquisedecpa tayta-maman kasqantaqa nitaq pikunam abuelonkuna kasqan-

tapas nitaq haykapim nacesqantapas nitaq haykapim wañukusqantapas. Chayraykum payqa Diospa Churin Jesusman rikchakuspan wiñaypaq *sacerdote hina kachkan.

⁴Tanteariychikyá Melquisedecqa mayna reqsisqa kasqanmanta, abuelonchik Abrahampa peleamuspan qechumusqankunamantam diezmota qorqa. ⁵Leviyqa mirayninmanta sacerdote kanankupaq akllasqakunam leyman hina kamachisqa kaspanku castamasin runakunamanta *diezmota chaskinku. Chay castamasin runakunaqa Abrahampa mirayninmi. ⁶Melquisedecqa manam Leviyqa mirayninmanta kaq sacerdotechu karqa, chaywanpas Diospa promesan chaskiq Abrahammantam *diezmota chaskirqa hinaspataqmi Diospa bendicionnintapas mañapurqa. ⁷Chaynaqa mana ancha rimayllawanmi yachanchik, respetasqa kaqmi pisi respetasqa kaqpaq Diospa bendicionnintapa mañapun. ⁸Kunanqa wañuq runakunallam diezmotaqa chaskinku, chaypacham ichaqa “Kawsachkanmi” nisqanku Melquisedec diezmotaqa chaskirqa. ⁹Nichwantaqmi, Leviyqa mirayninkunam diezmo chaskiqkuna kachkaspankupus Abrahamnintakama Melquisedecman diezmota pagarqaku. ¹⁰Melquisedecwan Abraham tupaptinqa manaraqmi Leviyqa nacerqaraqchu, payqa chayraqmi abuelon Abrahampa miraynin kanan karqa.

¹¹Leviyqa castanmantawan Aaronpa castanmanta *sacerdotekunata Dios churaspanmi Israel runakunaman leyninta qorqa. Chaywanpas chay casta sacerdotekunaqa manam cabaltachu runakunata chuyancharqa. Chayraykum Diosqa churanan karqa Melquisedecman rikchakuq sacerdotetaña, payqa kanan karqa manam Aaronpa castanmantachu. ¹²Chaynaqa sacerdoteta cambiaspaqa leytapas cambianantaqmi karqa. ¹³Melquisedecman rikchakuq sacerdoteqa sapaq ayllupa mirayninmanta kaqmi, manam sacerdote kananpaq akllasqa ayllumantachu. ¹⁴Yachasqanchikpi hinapas Señorninchikqa Judapa mirayninmanta kaqmi. Moisesqa manam imatapas rimarqachu Juda castamanta sacerdotekuna kananpaqqa.

¹⁵Melquisedecman rikchakuq *sacerdotepa rikurimusqanwanmi leypa cambiasqa kayninqa astawan sutillaraq. ¹⁶Cristoqa manamá tukuruqla leypa akllasqanman hinachu Leviy castamanta sacerdote karqa, payqa nombrasqa karqa mana haykapipas wañuq kasqanraykum chaynataq atiyniyoq kasqanraykullam. ¹⁷Chayraykum Bibliapi paymanta nichkan:

Qamqa wiñaypaq *sacerdotem kanki.

Qamqa Melquisedecman rikchakuqmi kanki.

¹⁸Chaynaqa mana atiyniyoq hinaspa mana serviq kasqanraykum sacerdotekuna nombraq ñawpaq leyqa yanqachasqa rikurirun. ¹⁹Diosman asuykunapaq hinataqa leyqa manam pitapas ruraraqchu. Kunanmi ichaqa kapuwachkanchik allin confianzawanraq Diosman asuykachiqninchik.

²⁰Chaynaqa karqa Dios jurasqanraykum. ²¹Wakin *sacerdotekunaqa manam juramentowan churasqachu karqaku. Cristom ichaqa juramentowan nombrasqa karqa, payta nombraqmi nirqa:

Mana qepaman kutiq Señormi kaynata jurarqa,

rimarispanqa mana qepaman kutiqmi jurarqa:

“Qamqa wiñaypaq sacerdotem kanki” nispa.

²²Chayraykum Jesusqa garantizan mosoq contratota punta contratomantapas aswan allinta. ²³Wakin *sacerdotekunaqa wañukuqla kasqankuraykum achkallaña karqaku. ²⁴Jesuspa sacerdote kayninmi ichaqa mana cambiakunchu wiñaypaq kawsaq

kasqanrayku. ²⁵Chayraykum paynintakama Diosman asuykuqkunatapas wiñaypaq salwaykunman. Jesusqariki kawsachkan paykunapaq siemprepuni mañakunanpaqmi.

²⁶Payqariki ñoqanchikpaq hina *sacerdotem, payqa Diospaq rakisqam, mana huchayoqmi, cabalmi, huchasapakunawan kachkasapas mana huchallikuqmi hinaspa cielokunapapas hawankamaraq hoqarisqam. ²⁷Wakin sacerdotekunaqa puntatam kikinpa huchanmantawan runakunapa huchanmanta sapa punchaw animalta wañuchispa kañaqku, Jesusmi ichaqa chulla kutillata wiñaypaq ofrecerqa. ²⁸Leyman hina sacerdotekunapa jefen kanankupaq churasqakunaqa huchayoqmi qarqaku. Leypa qepantañaataqmi sacerdotekunapa jefen kananpaq wiñaypaq mana huchayoq Churintaña juramentowan Dios churarun.

Mosoq contrato garantizaqmanta

8 ¹Tukuy nisqaykunapa yachachikuyninqa kaymi: Hanaq pachapim kapuwachkanchik *sacerdotekunapa jefen, payqa Diospa tiyananpa waqtanpim tiyachkan. ²Payqariki Chuyay-chuyay sutiyoq cuartopim sacerdotekunapa rurananta rurachkan. Payqa rurachkan Diospa rurasqan cheqap karpapim, manam runakunapa rurasqanpichu. ³Sacerdotekunapa mayqan jefenpas ofrendakunatawan wañuchisqa animalkunata kañaspa Diosman presentananpaqmi churasqa kachkan. Chaynataqmi Cristopas imallatapas presentanan karqa. ⁴Kay pachapiraq kaspanqa payqa manachiki sacerdoteqa kanmanchu leyman hina hucharayku ofrendakunata presentananpaq sacerdotekuna kachkaptinqa. ⁵Sacerdotekunapa rurasqankunaqa llantuy hinallam hanaq pachapi kaqkunaman rikchakun. Dios adorana karpata Moises rurananpaq kaptinmi Dios kamachirqa:

—Chaykunataqa rurachinki Sinai Orqopi lliw qawachisqayta hinam —nispa.

⁶Cristom ichaqa Diospa churasqanman hina aswan allinta ruran, chaynataqa ruran aswan allin contratopa garantizaqnin kasqanraykum. Chayna contratowanmi aswan allin promesakunata qowarqanchik.

⁷Punta kaq contrato allin-allin kaptinqa qepa kaq contratoqa yanqañachiki kanman. ⁸Chayraykum Israelpa mirayninkunata qaqchaspan Dios nirqa:

Hamuchkanmi Inshawkuna

Israel castakunawan

chaynataq Juda castakunawan

mosoq contrato ruranaypaq.

⁹Ichaqa manam abuelonkunawan

contrato rurasqayta hinachu rurasaq.

Paykunatam Egipto nacionmanta

makinkumanta aysamuchkaq hina horqomurqani.

Paykuna mana kasukuptinmi

ñoqatapas manaña

imapas qokuwarqachu.

Chaynatam nin Señor.

¹⁰Chay punchawkuna pasaruptin

Israel castakunawan contrato ruranayqa

ñoqa señorpa nisqayman hinam kayna kanqa:

yachachikuyniytam sonqonkupi churasaq

hinaspam qellqasaqtaq yuyayninkupipas.

Paykunapaqmi Diosninku kasaq,

paykunañaataqmi runaykunaña kanqa.

¹¹ Manañam pipas runamasinta nitaq wawqentapas yachachinqachu:

“Señorta reqsiy” nispaqa.

Llapallankum warmakunapas

chaynataq yuyayniyoqkunapas reqsiwanqaku.

¹² Mana allin rurasqankumanta llakipayariykuspaymi huchankutaqa manaña yuyarisaqñachu.

¹³ Mosoq contratomanta Dios rimaspanqa punta kaq contratotam mawkayarachinña. Mawkayachisqa manaña servikuq contratoqa chinkarunanpaq hinañam kachkan.

Kay pachapi santuariomantawan hanaq pachapi santuariomanta

9 ¹Ñawpaq contratoman hina Diosta adoranapaqqa karqam kamachikuykuna, karqataqmi payman asuykuna karpapas. ²Chay karpapim iskay cuarto karqa. Punku lawpi kaqmi Chuya Cuartowan sutichasqa karqa, chay cuartopim karqa candeleros *Diospa tantan churana mesa. ³Iskay kaq telapa qepa lawninpiñataqmi karqa Chuyay-chuyay Cuarto. ⁴Chaypim karqa incienso kañana qorimanta *altar, chaypitaqmi karqa qoriwan qarachasqa contrato baulpas. Baulpa ukunpiñataqmi karqa Diospa apachimusqan mikuyniyoy qori manka, Aaronpa iklliruy tawnan chaynataq chunkantin kamachikuy qellqasqa iskay tabla rumikunapas. ⁵Baulpa hawanpiñataqmi karqa kancharichkaq querubin angelkunapa iskay imagenninkuna. Kay querubinkunaqa llantuchkarqaku huchakuna pampachana tapatam. Kaykunapa sapaqama yachachikuyninmantaqa manaraqmi kunanqa rimachwanchu.

⁶Diospa karpampi tukuy ima chayna allichasqa kaptinmi hawa kaq cuartoman *sacerdotekuna chaylla-chaylla yaykuqku oficionkuta ruranankupa. ⁷Uku law cuartomanñataqmi watapi chulla kutillata yawarta apaykuspan *sacerdotekunapa jefen yaykuq, payqa yaykuq huchankunamantawan runakunapa mana yachaywan huchallikusqanmanta Diosman presentananpaqmi. ⁸Chayna kasqanraykum Chuya Espiritupa yachachisqanpi hinapas Chuyay-chuyay sutiyoq cuartomanqa manaraq punku kichasqachu karqa, chaynaqa karqa chay Chuya Cuarto hinallaraq kasqanraykum. ⁹Kaykunaqa kunan tiempokunapaq ejemplom. Huchankurayku ofrendakunawan wañuchisqanku animalkunaqa chay qoqkunapa sonqontaqa manam *chuyanchayta atiqchu. ¹⁰Chaykunaqa runakunapa kamachikuyllan kaspanmi yachachikuq mikuna kaqkunallamanta, upyana kaqkunallamanta hinaspa tukuy imakuna yakuwan mayllanallamanta, chaykunataqa kasukunanku karqa Dios cambiarunankamallam.

¹¹*Sacerdotekunapa jefen Cristom ichaqa hamurunña, payqariki allin kaqkunapa sacerdoten kaspanmi yaykurun aswan hatun allin karpaman, chay karpapaq manam runakunapa rurasqanchu nitaqmi kay pachapi kaqkunamanta rurasqachu. ¹²Cristom Chuyay-chuyay sutiyoq cuartoman chulla kutillata yaykurqa, payqa yaykurqa manam chivatokunapa nitaq malta torokunapa yawarninta ofrecenanpaqchu aswanqa kikinpa yawarnillanwanmi. Chaynata ruraspanmi salvacionta wiñaypaq rantipuarqanchik. ¹³Chivatokunapa yawarninpas, torokunapa yawarninpas chaynataq kañasqa vaquillapa uchpanpas huchallikuqkunapa hawanman challasqa kaspanmi paykunapa hawallantapas *chuyanchaspan Diospaq sapaqchaq. ¹⁴Chaynaqa maynataraqmi Cristopa yawarninqa sonqonchikta mayllaykunman wañusqa hina kaspanchik rurasqanchikmanta chaynapi kawsaq Diostaña servinanchikpaq. Cristom wiñay kawsaq Espiritupa yanapakuyninwan Diosman ofrecekurqa pasaypaq mana huchayoy.

¹⁵Chayraykutaqmi Cristoqa rikurirun mosoq contratopa otaq mosoq testamentopa garantizaqinña chaynapi Diospa qayasqankunaqa wiñaypaq herencia prometesqankunata chaskinankupa. Payqa wañurqa ñawpaq testamentopiraq kaqkunata huchanmanta librananpaqmi. ¹⁶Testamento kaptinqa ruraqinpa wañunantaraqmi suyana paypa nisqanman hina ruranapaq. ¹⁷Testamento rurakuq kawsakuchkaptinqa manaraqmi imapas rurasqaqa kanmanchu ichaqa wañuruptinñam. ¹⁸Punta contratopas yawarwanmi gallarirqa. ¹⁹Chayraykum Moisespas Diospa llapallan kamachisqankunata llapa runakunaman willaruspan vaquillapa yawarninta yakuwan chaqruykurqa, puka millwatawan hisopo plantata chaypi nuyuykachispanmi librotawan runakunata chaywan challarqa:

²⁰—Kaymi ñoqanchikwan Diospa contrato rurasqan yawar —nispa.

²¹Chay yawarwantaqmi challarqa karpatawan, chaypi llapa serviciokunatapas. ²²Leyman hinaqa yaqa llapallanmi yawarwan chuyanchasqa karqa. Yawar mana challasqa kaptinqa huchaqa manam pampachasqachu kanman.

Cristopa wañusqallanwanmi huchaqa pampachasqa kanman.

²³Hanaq pachapi kaqkunamanmi kay pachapi kaqkuna rikchakun. Kay pachapi kaqkunanaqa animalpa yawarninwanmi chuyanchasqa kanan karqa. Hanaq pachapi kaqkunam ichaqa aswan allin ofrendawanraq chuyanchasqa kanan karqa. ²⁴Manam runakunapa rurasqan *santuariomanchu Cristoqa yaykurqa. Moisespa rurasqan chay sitioqa hanaq pachapi cheqap *santuarioman rikchakuqllam karqa. Cristoqariki hanaq pachamanpunim yaykurun, chaypim Diospa qayllanpi kachkan favorninchikpi rimananpaq. ²⁵Cristoqa manam yapa-yapamantaqa wañunmanchu *sacerdotekunapa jefen Chuyay-chuyay sutiyoq cuartoman animalkunapa yawarninta aparikuspan sapa wata yaykuchkaq hinaqa. ²⁶Chayna kanan kaptinqa kay pacha unanchasqa kasqanmantachiki payqa achka kutita ñakariman karqa. Kunanqa tiempokuna cumplikuruuptinmi rikuriramuspa huchakunata chinkachinanpaq chulla kutillata wañurun. ²⁷Diospa citasqanman hinam runakunapa chulla kutillata wañunqaku hinaspa juzgasqa kanqaku. ²⁸Cristopas chulla kutillatam achkaqpa huchankunata apaspan wañurqa. Yapatawan kay pachaman kutimuspanqa manam hucha pampachaqñachu hamunqa ichaqa suyaqnikunata salvananpaqñam.

10 ¹Moisespa leyninga, hamuq allin kaqkunapa llantuyin hinallam karqa, manam kikin allin kaqkunachu. Chayraykumá leyman hina watan-watan animalkunata kañaspa ofreceqkunapas mana chuyanchakuyta atiqkuchu. ²Leyman hina ofrenda qosqanku huchankuta chuyanchaptinqa manaña huchayoqpaq hapikuptinkuchiki ofrendakuna sapa kutilla qosqankupas tukurunmanña karqa. ³Aswanqa kañasqa animalkunata ofrecespaqa sapa watam huchankumanta yuyarichkanku. ⁴Torokunapa chaynataq chivatokunapa yawarninqa huchakuna horqoytaqa manam atinmanchu.

⁵Chayraykum kay pachaman Cristo hamuspan Diosta nirqa:

Wañuchisqa animalkunatam mana munarqankichu.
Kawsaymanta ofrendakunatam mana munarqankichu,
aswanqa cuerpotam rurapuarqanki.

⁶Manam munarqankichu lliw kañasqa animalkunatapas.
Manam munarqankichu hucharayku ofrendatapas.

⁷Chaymi nirqani: “Bibliapim ñoqamanta qellqasqa kachkan,
chayman hinam Diosláy, hamurqani munasqaykita ruranaypaq.”

⁸Cristopa nisqanpi hinam Wañuchisqa animalkunatawan ofrendakunataqa hinaspa hucharayku kañasqa animalkunataqa mana munankichu hinaspapas manataqmi chaskin-kichu. Chaykunataqa ofrecenku leyta kamachisqanman hinallam. ⁹Cristoqa nirqataqmi: —Hamurqaniqa munasqaykita ruranaypaqmi —nispa.

Chaynata nispanmi ñawpaq contratota yanqacharurqa mosoq contratotaña churaranapaq. ¹⁰Wiñaypaq chulla kutillata Jesucristo cuerponta ofrendaspa Diospa munasqanta ruraruqinmi sapaqchasqaña kanchik.

¹¹Llapa *sacerdotekunam huchakuna mana horqoy atiq ofrendakunallata Diosman sapa punchaw ofreceqku. ¹²Cristom ichaqa wiñaypaq chulla kutillata hucharayku ofrecekuspa wañurqa hinaspa Diospa *alleqninpi tiyaykurqa. ¹³Chaypim suyachkan enemigonkunata Dios saruchinankama. ¹⁴Chaynapimá Cristoqa chulla kutillata wañusqanwan wiñaypaq chuyancharun Diospaq sapaqchasqankunata. ¹⁵⁻¹⁶Chaymi Chuya Espiritupas Señorpa nisqanta kaynata nin:

Chay punchawkuna pasaruptin
paykunawan contrato ruranayqa ñoqa
Señorpa nisqayman hinam kayna kanqa:
Yachachikuyniytam sonqonkupi churasaq
hinaspa qellqasaqtaq yuyayninkupipas.

¹⁷Mana allin rurasqankuta pampachaspaymi
huchankutaqa manaña yuyarisaqchu.

¹⁸Chaynaqa huchakuna pampachasqaña kaptinqa hucharayku ofrendaqa manañam kanmanchu.

Diosman asuykunamanta

¹⁹Chaynaqa wawqe-panillaykuna, Chuyay-chuyay sutiyoq cuartomanyá yaykusunchik Jesucristopa yawarninwan. ²⁰Payqa telata llikichkaq hinam kikinpa cuerpontakama, kawsachkaq mosoq ñanta kichapuarqanchik. ²¹Diospa wasinpiqa hatun *sacerdotem kapuwachkanchik. ²²Chaynaqa cheqap sonqowanyá ama iskayrayaspa, confianzawan, huchakunamanta sonqonchikpas limpiasqa chaynataq cuerponchikpas chuya yakuwan mayllasqa Diosman asuykusunchik. ²³Prometewaqninchik Dios confiakunapaq kachkaptinqa ama maylawmanpas muyuruspayá willakusqanchik confianzapi takyasunchik. ²⁴Ama qonqaruspayá kuyanakunapaq hinaspa allin ruranapaq yanapanakusuchik. ²⁵Wakinkunapa costumbrasqanman hinaqa amayá huñunakuyman riyta dejasunchu aswanqa Señorpa chaylla kutimunanta yachaspayá kallpanchanakusunchik.

²⁶Salvakunanchikta yachachkaspaña huchapiraq kawsaptinchikqa manañam hucharayku huk ofrendaqa kanñachu ²⁷aswanqa mancharikuypaq juicio suyayllañam. Chaypim enemigonkunata Dios kañanqa rawrachkaq ninawan. ²⁸Moisespa leynin mana kasukuqkunaqa iskay otaq kimsa testigo declaraptillanmi wañunkupuni mana llakipayasqa. ²⁹Chaynaqa Diospa Churinta sarutyaq runaqa hinaspa Diosllapaqña sapaqchaqnin mosoq contrato yawartapas despreciaq runaqa chaynataq Diospa favornin qokuq Chuya Espiritu-tapas insultaq runaqa imayna castigasqaraqmi kanqa!

³⁰“Mana allin ruraqkunataqa kikiypunim castigasqa. Mana allin rurasqanman hinam pagapusaq” niq Señorpaq reqsinchikmi.

Huklawpipas nichkanmi kaynata:

—Señormi runankunapaq allinta arreglanqa —nispa.

³¹ ¡Mayna mancharikuypaqmi kawsachkaq Diospa makinman wichiykuyqa!

³² Allin noticiawan kancharichisqa hina kasqaykichik punchawkunatayá yuyariychik. Chay punchawkunapiqa llumpayta ñakarispaykichikpas takyarqankichikmi. ³³ Huk kutipim runakuna qawakunanpaq tukuy imaymana kamisqa hinaspa maqapasqa qarqankichik. Huk kutipiñataqmi ñakariqkunapa ñakariqmasin qarqankichik. ³⁴ Carcelpi kaqkuna-mantapas llakipayarikurqankichikmi, chaynataqmi imaykichikta qechusuptikichikpas kusikuywan aguantarqankichik, chaynataqa ruraraqankichik hanaq pachapi aswan allin wiñaypaq kapusuqnichik kasqanta yachaspam. ³⁵ Amayá confianzaykichiktaqa saqeruy-chikchu, chayqariki hatun premioyoqmi kachkan. ³⁶ Diospa munasqantaqa pacienciamanmi ruranaykichik chaynapi paypa prometesqankunata chaskinaykichikpaq. ³⁷ Bibliam nin:

Manapas unaymantam payqa kutimunqa,
manam unamunqachu.

³⁸ Allin ruraq runayqa iñisqanraykum kawsanqa.

Qepanchawaspanmi ichaqa managustoypaqchu kanqa.

³⁹ Manam ñoqanchikqa wiñaypaq castigasqa kananchikpaq qepanchakuqchu kanchik, aswanqa salvakunanchikpaq iñiqmi.

Iñiyanta

11 ¹ Iñiywanmi suyasqanchikta chaskinanchikpaq seguranchik. Iñiylla-wantaqmi manaraq rikusqanchiktapas cheqap kasqanpaqña hapinchik.

² Iñiyllankuwanmi abuelonchikkunapas reqsisqa qarqaku.

³ Iñiyllawanmi yachanchik kay pachatawan lucerokunatapas rimarispallan Dios unan-chasqanta. Chaynaqariki kunan qawasqanchikkunaqa mana kaqmanta rurasqam qarqa.

⁴ Iñiyllawanmi Abelqa wawqen Cainmantapas aswan allinnin ofrendata Diospaq kañar-qa. Chayraykum allin ruraqpaq Dios chaskirqa hinaspam ofrendamantapas alabarqa. Wañusqaña kaspanpas Abelqa iñiyniyoq kasqanmantam ejemplo kunankama kachkan.

⁵ Enoc manaraq wañukuchkaptinmi iñisqanrayku kawsachkaqlata hanaq pachaman Dios pusakurqa chaymi manaña tarirqakuchu. Manaraq apasqa kachkaptinmi Diospa agradonpaq kasqanmanta willakurqaku. ⁶ Mana iñiyniyoq kaspapa Diostaqa manam agradachwanchu. Diosman asuykuspaqa pay kasqantam creena, creenataqmi maskaqninkunataqa favorecesqanmantapas.

⁷ Iñiyllawanmi Noeypas hamuq punchawkunapi pasanmantam Dios willay-kuptin payta manchakuspan buqueta rurarka familiaanta chaypi salvananpaq. Iñiyinwantaqmi kay pachapi kaqkunatapas condenarqa hinaspam chaskirqa iñiyanta hamuq allin kawsakuyta.

⁸ Iñiyllawanmi Abrahampas, Dios kamachiptin llaqtanmanta lloqsirqa herencia hina chaskinan allpaman, pasarqamá manaraq reqsichkaspanpas. ⁹ Iñiyllawanmi Diospa prometesqan allpapipas runapa allpanpi hina forastero purirqa. Herencia chaskiqmasin Isaacwan Jacobpas karpakunallapim yacharqaku. ¹⁰ Abrahamqa su-yarqa cimientoyoq llaqtatam otaq trazaspan Diospa rurasqan llaqtatam.

¹¹ Iñiyllawanmi Sarapas qolloq kachkaspanpas Diospa atiyinwan wiksaya-kuruspan yuyaq kayninpiña wachakururqa. Creerqamá prometeqnin Diosqa confiakunapuni kasqanpi. ¹² Chayraykum wañukunanpaq hina yuyaqña kachkap-

tinpas Abrahampaqa miraynin nacerqa cielopi lucerokuna hinaña hinaspa lamar qochapa patanpi mana yupay atina aqo hinaña.

¹³Chay llapallan runakunaqa ñiniyioqllam wañukurqaku Diospa prometesqanta manaraq chaskichkaspanku. Chaywanpas Diospa cumplisqanta hinaña qawaspankum creerqaku, chaynapim kay pachapiqa forasterolla hinaspa huklaw llaqtayoqlla kasqankumanta willakurqaku. ¹⁴Chaynata willakuspankuqa huk llaqtataraq maskasqankumantam reqsichikuchkarqaku. ¹⁵Lloqsimusqanku llaqtamanta yuyarispankuqa chay tiempokunallachá kutikunmanku karqa. ¹⁶Paykunaqa hanaq pachapi kaq aswan allin llaqtatam anchallataña munachkarqaku, chayraykum Diospas paykunapa Diosnin kayta mana penqakunchu, paykunapaqmi prepararqa huk llaqtata.

¹⁷Pruebasqa kaspanpas Abrahamqa ñiniyllawanmi churinta wañuchinanpaq churakuykurqa. Promesakuna chaskiq Abrahammá sapallan churinta presentarqa: ¹⁸“Cheqap castaykiwan sutichasqaqa kanqa Isaacllamantam” nispa Dios nichkaptinpas. ¹⁹Wañuruptinpas Diosqa atiyinwan kawsarichiq kasqanpim Abraham yuyaymanarqa. Abrahamqa wañusqakunamanta kawsarimuchkaqta hinam churinta chaskiykurqa.

²⁰Ñiniyllawanmi Isaacpas hamuq kaqkunamanta Jacobpaqwan Esaupaq Diospa bendicionninta mañakurqa. ²¹Ñiniywantaqmi Jacobpas wañukunan hichpaña tawnanman hapipakuykuspan kumukuykurqa hinaspa Joseypa sapakama churinkunapaq Diospa bendicioninta mañakurqa. ²²Ñiniyllawantaqmi Joseypas wañukunanpaqña kachkaspan rimarirqa Israelpa miraynin runakuna Egipto nacionmanta lloqsinankumanta, kamachikurqam tullunkunatapas apanankupaq.

²³Ñiniyllawantaqmi Moises naceptinpas paypa tayta-maman kuyayllapaq kasqanta qawaykuspanku kimsa killa pakarurqaku. Manataqmi Rey Faraonpa kamachikuyrintapas manchakurqakuchu. ²⁴Ñiniyllawantaqmi Moisespas yuyayniyoqña karuspan reypa churinpa wawanwan sutichasqa kayta mana munarqachu. ²⁵Hucha vidapi kawsaspan ratollapaq kusikuykunapi kananmantam payqa Diospa runankunawan kуска ñakariytaña akllakuykurqa. ²⁶Egipto runakunapa qori-qollqenmantapas astawanqa Cristorayku insultasqa kaytam qori-qollqeta hina akllakuykurqa, chaynataqa rurarqa Diosmantaña pagon chaskiyta suyaspanmi. ²⁷Ñiniyllawantaqmi Moisesqa, reypa piñakuyrintapas mana manchakuspan Egiptomanta pasakurqa. Mana rikuna Diosta qawachkaq hinam kallpanchakurqa.

²⁸Ñiniyllawantaqmi *Pascua Fiestatapas rurarqa hinaspa yawartapas challarqa piwi churikuna wañuchiq angel Israelpa mirayninkunata mana wañuchinanpaq. ²⁹Ñiniyllawantaqmi Israelpa mirayninkunapas, Puka lamar-qocha kicharikuykuptin chaki allpanta pasarqaku. Egipto runakunam ichaqa pasayta munaspanku heqeparurqaku.

³⁰Ñiniyllawantaqmi qanchis punchawpuni Jerico llaqtata muyururqaku hinaptinmi perqankuna tuñirurqa. ³¹Ñiniyllawantaqmi Rahab sutiyoq chuchumika warmipas llaqta wateqaq riq runakunata allinllata samaykachirqa, chayraykum mana wañururqachu mana kasukuq runakunawanqa.

³²¿Imapaqñataq hukkunamantapas willakuyma? Manam tiempo kanchu, Gedeonmanta, Baracmanta, Sansonmanta, Jefteymanta, Davidmanta, Samuelmanta chaynataq Diosmanta willakuqkunamantapas rimanaypaq. ³³Paykunaqa ñiniyninkunam huklaw nacionkunata vencerqaku, justiciawan gobiernarqaku, Diospa prometesqankunata chaskirqaku, leonkunapa mana mikusqan karqaku. ³⁴Ninapipas manam ruparqakuchu, espadawan wañuchisqa kanankumantam lluptirqaku, mana kallpayoq kachkaspankupas kallpanchakurqakum, guerrapi pe-

leaspankupas valorchakuspankum huklaw llaqtayoq tropakunata ayqechirqaku. ³⁵Warmikunam wañusqamantaña kawsarichisqata ayllunkuta chaskiykurqaku.

Wakinñataqmi kaspikunawan waqtapasqa karqaku, ichaqa librasqa kayta mana munaspankum wañurqaku chaynapi aswan allin vidaman kawsarimunankupaq. ³⁶Wakin-kunatam burlakurqaku, azoterqaku, cadenarqaku hinaspam carcelkunaman churarqaku. Chayna pruebakunatamá chaskirqaku. ³⁷Wakinñataqmi karqa rumikunawan choqapasqa, serruchasqa hinaspam espadakunawan wañuchisqa, wakinñataqmi ovejakunapa, cabrakunapa qaranwan churakuykuspanku kaypi-chaypi purirqaku, wakinñataqmi wakchayachisqa hinaspam llakichisqa karqaku. ³⁸Kay pacham mana paykunapaq hinachu karqa, chayraykum chunniqkunapi, orqokunapi, machaykunapi hinaspam qaqa uchukunapi purirqaku.

³⁹Chay llapallan runakunapa iñiyinmantam allinta rimarqaku, ichaqa manam mayqanninkupas Diospa prometesqantaqa chaskirqakuchu. ⁴⁰Diosmi ñoqanchikpaqpas allin kaqkunata tantearqa chaynapi paykunapas ñoqanchikwan kuska qespichisqa kanankupaq.

Kallpanchaqñinchikqa Jesuslla kasqanmanta

12 ¹Chaynaqa ñoqanchikpas puyu hinaña chay testigokuna muyuriqñinchikpi kachkaptinqa llasawaqñinchik qepita saqechkaq hinayá llapa harkawaqñinchikta saquesunchik. Intuwaqñinchik huchatapas saquespayá kallpasqanchikta pacienciawan seguisunchik. ²Kallpasunqa iñichiwaqñinchik hinaspam qespichiwaqñinchik Jesusta qawaspayá. Paymi ancha kusikuyniyoy kananta yachaspan cruzpi ñakarirqa penqaytapas qepanchakuykuspa hinaspam Diospa tiyananpa alleq lawninpi tiyaykurqa.

³Tukuypi contrakuq huchasapa runakunata aguantaq Jesuspiyá yuyaymanaychik chaynapi pisiparuspa sonqoykichikpi mana hukmanyarunaykichikpaq. ⁴Huchapa contranpi peleaspaykichikqa manaraqmi yawarnikichiktapas usuchirqankichikraqchu. ⁵Qonqarusqankichikñam churinkunaman hina Diospa consejasusqaykichiktaqa. Bibliam nin:

Churilláy, amayá despreciaychu Señorpa castigontaqa.

Churilláy, amayá hukmanyaychu Señorpa anyasusqaykiwanqa.

⁶Señorqa kuyasqan runatam corregin.

Payqa chaskisqan churintam azoten.

⁷Diospa churinkuna kaptikichikmi corregisuchkankichik, chaynaqa castigontayá aguantaykuychik. ¿Pi taytataq churintaqa mana castiganmanchu? ⁸Llapallan churinkunata castigachkaspan, qamkunatañataq mana corregisuptikichikqa manachiki cheqap churinkunachu kankichik aswanqa churyapakuyllachiki. ⁹Ñoqanchikpas castigawaqñinchik kay pachapi tayta-mamanchiktaqa respetarqanchikmi. Chaynaqa ñimanasqataq kawsachiñinchik hanaq pachapi Taytanchiktaqa mana kasunkichikchu? ¹⁰Tayta-mamanchikqa pisi punchawllapaqmi tanteasqankuman hina castigawarqanchik, hanaq pachapi Taytanchikmi ichaqa aswan allinninchikpaqraq kikin hina mana huchallikuq kananchikpaq castigawanchik. ¹¹Castigawasqanchik ratoqa manam gustonchikpaqchu aswanqa llakichiqñinchikmi. Chaywanpas llakikuy pasaruptinqa chayna corregisqakunallam hawka kaspanku allinta ruranku.

Mana kasukuqkunapa pagonmanta

¹²Chaynaqa utisqa makiyoqkunapas chaynataq manaña kuyuriq chakiyoqkunapas kallpanchakuychikyá. ¹³Purinaykichikpaqyá derecho ñanta ruraychik wistukunapas manaña wistunanpaq.

¹⁴Llapallanwanyá hawkalla kawsaypi riychik. Diosllapaqñayá kawsaychik, mana chayna kaspaqa Señoritaq manam pipas rikunqachu. ¹⁵Cuidakuychikyá, yanqañataq salvasqa kananpaq Diospa favorninta mana pipas haypanmanchu, qatqe sachapa sapin hina wiñaspanmi achkaqta qatqeyarachinman. ¹⁶Amayá pipas huchapakuchunchu. Amayá pipas kachunchu Esau hina Diospa kaqninkuna despreciaqqa, paymi piwi kayninpa derechonta *rantikururqa huk plato mikuyllapaq. ¹⁷Yachasqaykichikpi hinapas Esauqa Diospa favorninta reclamasapas manañam chaskiyta atirqachu, waqaspapas manañam tupaqnintaqa kutichiyta atirqañachu.

¹⁸Qamkunaga manamiki asuykurqankichikchu ninapa rupasqan kay pachapi orqomanpas nitaq yana puyumanpas nitaq tutayaymanpas nitaq sinchi wayramanpas ¹⁹nitaq trompetapa waqayninmanpas nitaq rimamuqmanpas. Chayta uyariqkunam mañakurqaku amaña masta paykunaman rimapayananaq. ²⁰“Chay orqoman asuykuspanqa animalpas rumiwan wañuchisqam kanqa” niq kamachikuytam mana aguantayta atirqakuchu. ²¹Qawarispnmi ancha mancharikuypaq kasqanrayku Moisespas nirqa:

—Mancharikuymantam katkatatachkani —nispá.

²²Qamkunam ichaqa asuykurunkichik Sion Moqoman, kawsachkaq Diospa llaqtanman otaq Jerusalem kaqla hanaq pachaman. Chaypim kachkan wara-waranqantin huñunasqa angelkuna Diosta alabanankupaq. ²³Kachkantaqmi Diosman puntallaraq iñiqkunapa huñunakuyninpas. Paykunapaqa sutinkupas hanaq pachapim qellqasqa kachkan. Asuykurunkichiktaqmi llapallan runakuna juzgaq Diosmanpas, manaña huchayoq runakunapa espiritunmanpas, ²⁴mosoq contrato garantizaq Jesusmanpas chaynataq chaqchusqan yawarninmanpas. Paypa yawarninqa Abelpa yawarninmantapas aswanraqmi yachachiwanchik.

²⁵Chaynaqa amayá qepanchakuychikchu rimapayasunikichiktaqqa. Kay pachapi willakuqkunata mana kasukuqkunapas castigomantaqa manam lluptirqakuchu. Hanaq pachamanta rimamuqta mana kasukuspaqa aswanraqchiki mana lluptichwanchu. ²⁶Chay tiempopim Diospa vozniqqa kay allpatapas kuyurichiraraq. Kunanñataqmi avisawanchik:

—Yapatawanraqmi katkatatachisqa, manam allpallatañachu, aswanqa cielokunatawanñam —nispá.

²⁷“Yapatawanraqmi” nispaga nichkan tukusqaña kaqkunata chinkachispan manaña haykapipas cambiakuqta wiñaypaq takyachinanmantam. ²⁸Chaynaqa Diospa gobiernasqanta manaña cambiakuqta chaskichkaspanchikqa Diosman graciasta qospayá agradasunchik, hinaspayá respetowan adoraspas servisunchik. ²⁹Diosninchikqa rupachkaq nina hinam.

Diosninchiktaqa imaynam agradanamanta

13 ¹Iñiqkunapa kuyanakuyninqa amayá tukuruchunchu. ²Wasikichikpi samaykachiypas amayá qonqaruychikchu. Chaynata ruraspankum wakinkunaqa mana yachastin angelkunata samaykachirqaku.

³Jesucristorayku presochasqakunawan kуска carcelpi kachkaq hinayá paykunamanta yuyariychik. Ñakarichkaq hinayá yuyariychiktaq ñakarichkunamantapas.

⁴Casado vidaqqa lllapallanpa respetasqanyá kachun, respetasqataqyá kachun puñunankupas. Hukwan tupakuruqkunatawan huchapakuqkunataqa Diosmi juzganqa.

⁵Amayá apuyaytaqa kuyaychikchu ichaqa kapusunikichikwanyá contentakuychik. Diosmi nirqa:

—Manapunim dejasqaykichu nitaqmi saquesqaykichu —nispá.

⁶Chaynaqa confianzawanmi ninanchik:

Señormi ñoqapa yanapawaqniyqa manam manchakusaqchu.
Runapa imapas rurawanantaqa manam manchakusaqchu.

⁷Diospa palabrantayachachispa pusasuqnikichikmantayá yuyariychik. Imaynam kawsasqankupi yuyaymanaspayá paykuna hina confianzayoq kaychik.

⁸Qaynapas, kunanpas, wiña-wiñaypaqpas Jesucristoqa hina kaqlam. ⁹Tukuy rikchaq mana uyarisqaykichik rikurimuq yachachikuykunawanqa amayá aysachikuychikchu. Leyman hina mikuyllawan kallpanchakuynikichikmantaqa Diospa favorninwan sonqoykichik kallpanchaymi aswan allinqa. Mikuykunallaqa manam kallpancharqachu chay leyman hinalla kawsaqkunataqa.

¹⁰Diosman asuykuna karpapi serviqkunaqa manam mikunmanchu ofrendanchiktaqa.

¹¹Hucha pampachasqa kananpaqmi animalkunapa yawarninta *sacerdotekunapa jefen Chuyay-chuyay Cuartoman apaykuq, animalpa cuerpontañaataqmi campamentopa hawa lawninpi kañaq. ¹²Jesus pas kikinpa yawarninwan runakunata Diospaq sapaqchanapaqmi llaqtapa hawa lawninpi wañurqa. ¹³Ñoqanchikpas campamentomanta lloqsispayá Jesusta qatisunchik payta hina kamiwaptinchikpas aguantaspa. ¹⁴Kay pachapi llaqtapaq mana wiñaypaq kasqanraykum rikurimunapaq kaq llaqtata maskachkanchik. ¹⁵Chaynaqa kañasqa ofrendata qochkaq hinayá sutinmanta willakuspa Jesucristontakama sapa kuti Diosta alabasunchik. ¹⁶Allin ruraytawan kapuqnikichikwan yanapanakuytaqa amayá qonqaychikchu, chay rurasqaykichikwanmi kañasqa ofrendawan hina Diosta agradankichik.

¹⁷Pusasuqnikichik runakunata kasukuspáyá paykunaman sujetakuychik. Paykunaqa almaykichikmantam cuentallikuchkanku hinaspam Diosman cuentata qonqaku. Kasukuptikichikqa mana llakikus pam kususqalla pusasunkichik, mana chayqa manam allinnikichikpaqchu kanman.

¹⁸Ñoqaykupaqyá Diosta mañakuychik. Tukuy imapi allinta portakuyta munaspaykuqa allin concienciayoqmi kachkaniku. ¹⁹Qamkunaman chaylla Dios kutichimuwanapaqyá tukuy manta llalliqtapa mañakuychik.

Diospa bendicionnin mañakusanmanta

²⁰Hawkayay qokuq Diosyá, yawarninwan wiñaypaq mosoq contrato ruraqta otaq ovejakunapa hatun michiqnin Señorninchik Jesucristota kawsarichiq Diosyá ²¹munasqanman hina ruranaykichikpaq tukuy allinta qosunkichik. Jesucristoraykuyá Diosqa agradonpaq rurawasun. Jesucristoyá wiña-wiñaypaq alabasqa kachun. Amén.

²²Wawqe-panikuna, ruegakuykichikmi, kallpanchanaypaq qellqamusqaytayá pisi-lla kaptinpas pacienciawan chaskiykuychik. ²³Yachaychikyá, wawqenchik Timoteoqa ñam carcelmanta lloqsirunña. Chaylla hamuptinqa hamurusaqmi qawaykuqnikichik.

²⁴Saludaykuychikyá pusaqnikichik llapallan runakunatawan Diosllapaqña kawsaqkunata. Saludamusunkichikmi Italia lawmanta kaqkunapas.

²⁵Diosyá llapallaykichikta bendecisunkichik.